

za vedno vpisani v zgodovino slovenskega alpinizma), ampak popis notranjega doživljanja ne le alpinizma, ampak vsega, kar je z njim v neki nevidni, težko umljivi zvezi. Alpinizem je lahko gibanje v naravi, lahko je naporen, smrtno nevaren šport ipd. Lahko pa je nekaj neskončno »več« od tega. Lahko je neizrekljivo, mejno doživetje, ki je tako polno, da grozi človeka raznesti, če ga ne bo delil z drugimi. Občutek nam pravi, da se v tem deljenju z drugimi skrivata tako Bog kot ljubezen. Škamperletova največja zasluga se zdi prav ta, da mu je uspelo reproducirati tisto unikatno občutje, v katerem se zlijejo v eno hrepenenje Bog, sreča, ljubezen in tiha, globoka, pretresljiva bolečina.

To občutje je skrajno težko artikulirati. Ne nazadnje zato, ker je, kot pravi sam avtor, težko najti »ime za tisto, kar pride in gre, ne da bi se ponovilo, a se je globoko, bistveno dotaknilo človeka«. Zgodovina poskusov take artikulacije nam kaže, da temu občutju s filozofsko ali psihološko analizo ne moremo blizu. Enako pa tudi ne s kronologijo dogodkov, ki sestavljajo dejavnost alpinizma. Če sploh kako, se je temu mogoče približati s prisodobno, ki jo lahko ponudi le tekst z umetniškimi kvalitetami. Velika odlika Škamperletove knjige je zato tudi v tem, a mu je uspelo faktografsko gradivo - ne le z lepim, skrbno izbranim jezikom, ampak tudi s poetskimi refleksijami, simboliko, končno pa tudi s primesjo ezoterike, v kateri je avtor tudi sicer doma - združiti v leposlovno delo, polno sugestivnosti in specifično literarnih kvalitet.

S takim pisanjem se Škamperle odmika od dosedanje gorniške literature. Na tak način je tako bližji literarno izbrušenemu potopisju **Evalda Flisarja** - z razliko, ki se pač zarisuje med avanturo alpinista in avanturo popotnika. Škamperletov končni dosežek je prav tista (skozi alpinistično izkušnjo) pridobljena modrost, ki zaznamuje junake razvojnih romanov. Ta modrost - pokaže se seveda na koncu knjige - je artikulirana v žargonu budizma (v domovini budizma se knjiga tudi sklene), čeprav jo seveda najdemo tudi že na samem začetku zahodne civilizacije, v stari Grčiji. Glasi se takole: če hočeš spoznati svet, spoznaj najprej sebe. Iskanje smisla se tako pri Igorju Škamperletu - vsaj navidez podobno kot pri Evaldu Flisarju - izteče v iskanje samega sebe. To spoznanje je podano v zavestnem dialogu z mislijo Nejca Zaplotnika. Govori nam o tem, da smo res nenehno na poti, da pa cilj ni nekje »drugje«, ampak je globoko v samem človeku. (Gora Meru, ki povezuje človeka z Bogom, je v človeku, beremo v spisih mahajanskega budizma.) Človek je sicer nenehno na poti, vendar je hkrati vedno tudi že na cilju. Ta uvod pomeni tudi avtorjevo slovo od alpinizma. Pa ne le zato,

ker ljudje, ki dosežejo cilj, nekako umrejo (kot tudi beremo na straneh te knjige), ampak predvsem zato, ker junak romana opazi, da je gora kljub svoji velikosti ob neznanskem svetu, ki jo obkroža, vendarle majhna. Gora ni gora, ni edini Cilj, in pot ni nujno pot na goro. Ker je cilj v nas samih, je pot povsod, kjer smo. Ali, kot beremo na zaključku enega od poglavij:

»Večno na poti torej...« sem rekel. »Kakšen smisel ima potem gora?« »Da, kakšen smisel... In vendar ga ima!« je rekel Ivan in privzdignil obraz. »Ima ga!« je ponovil, »kajti nikoli ne bomo več kakor to, kar ostaja za nami.«

Iz tega spoznanja, ki na inspirativen in poglobljen način dopolnjuje spev Zaplotnikove Poti, se junak Snega na zlati veji odpira novim obzorjem, stopa na nove poti in se spušča v drugačne, nič manj vznemirljive avanture - avanture duha. Da sta avantura alpinizma in avantura duha dve stvari, ki sta med seboj nerazdružljivo sprepleteni, pa sta vsak na svoj način pokazala že Henrik Turna in Klement Jug.

Tretjo knjigo, **Skrivnost in svetost kamna**, pa nam bo avtor **Pavle Medvešček** predstavil kar sam, saj nam je dovolil, da za pokušino objavimo uvodni del iz te njegove knjige.

PO POTI NIKRMANE

Jože Šuligoj-Pepo je bil prvi samotar in posebnež. Kako je to res, sem spoznal, ko sem leta 1955 slučajno zašel na njegovo samotno kmetijo na Ta dolnji Hudi južni v Srednjem Lokovcu. Bil je eden redkih, ki je še živel na tisti skopi zemlji brez žive vode in sam. Vse, kar je potreboval za življenje, je jermal od narave, ki ji je scela pripadal in se ni menil za trud, ki je bil za to potreben. Vse druge dobrine, po katerih

RUDOLF TRAVINIČ

Nad meglanim morjem

Počasi stopam po planinski stezi.
Nad mano temno modro nebo,
spodaj sivo megleno morje
in otočki posameznih vrhov.

Spodaj sivo megleno morje
in globoko v njem
ves ljudski hrup,
vse moje skrbi,
vsi moji obupi.

Spodaj sivo megleno morje
in jaz, umit od vsega,
počasi stopam po planinski stezi
proti vrhu,
proti soncu.